

PANTIGANA

III, 325; 1362: «infra par. Sti. Felicis de Buada et locus vocatus de *Pantaleu*», Llibre Verd (Alsius, *Nom.*, p. 110, s. v. *Buada*); 1019: «Montecalvo, Espidels, alode de *Pantaleu* --- Puio Alto, Castanied, Castelonem, Ticeri» (315.7, cita incompleta).

4) *Pantaléon* «bergerie» a l'Aude, te. Coustouge, ja *Pantbaliei* a. 1579 (Sabarthès, *Dict. Top.*, s.v.).

Es tracta de la forma de nominatiu corresponent al conegut NP *Pantaleo*, -onis, en aquesta forma va passar també al santoral: *San Pantaléo* és un poble de Sardenya, prop de Càller (*ARom*, XVIII, 10). I així el trobem com NP a casa nostra a. 965: «in terra de *Pantaléo*» (*Cart*. St. Cugat i, 64). I un Pere *Pantaleu* figura en un doc. de Manacor de l'a. 1300 (que citem en el vol. I, 222). Essent un NP del santoral catòlic, es comprèn que s'apliqués a 5 localitats diferents, dins els nostres límits i les terres veïnes.

¹ Familiar als nostres: «anar a la *Pantalanea*» a 1290 (Finke, *Acta Ar.* III, 12); junt amb Malta i Sicília; Cervantes parla de «la isla de la *Pantanalea*» (*El Amante Liberal*, ed. facs. 923, p. 44r^o). Desorientat *AlcM* en suposar que vingui d'un grec πᾶν θαλερόν 'tot verdejant'. Correctament vam explicar-ho com metàtesi de παναθηναία νησος 'illa consagrada a Atenea' > *Panantenea* > *Pantenenia*, dissim. com *Pantelenia*, i nova dissim. -*leria*. — ² Res a veure tampoc, és clar, amb la necrópolis de *Pantelica* a Sicília, en la qual es trobaren 5 sepulcres roquers, l'any 1895 (*BSAL* VI, 283a1). De πᾶν τελῶς, probablement 'costi el que costi', 'a tot drap'.

PANTIGANA

Partida del te. de Benimarfull, a les muntanyes d'Alcoi-Penàguila (XXXIV, 14.16). NL isolat i xocant per la regió on el trobem i també pel sentit en un NL. Car coincideix del tot amb el nom de la *pantigana*, insecte gros i panxut, semblant a una llagosta, però ben diferent per la forma i el color groc torrat; i el cas és que aquest insecte i el seu nom semblen ser exclusius del Nordoest del Princ., al N. del Montsec des de Benasc fins al Segre i arribant un poc cap a Llitera i el Conflent (*DECat*. VI, 237a44. ss). Sembla ser deriv. del ll. vg. PANTICA (ll. PANTEX) > cat. *panxa* (potser també bc. dial *pantika* manlleu romànic). Però a part del gran hiatus geogràfic, no es comprèn com el nom d'un insecte hagi servit per denominar un tros de muntanya. ¿Seria potser un derivat, igual de PANTIX però en el sentit de 'vessant de forma prominent, abombada'? O de PANDUS 'corba', amb *parabitzant*, cf. *panar*, *pándarø* (*DECat*. VI; 221a ss.)

Panto, *Pany*, V. *Pan*

PAPALLÓ

Papalló (*DECat*. VI, 247a48ss.).

5 *Clot del Papalló* (oït *pəpəyð*), a Pruit (Coromines, 1934).

Variant en *Parp-* (247b19ss):

Cova del Parpalló, a la falda de ponent del Mondúber, entre Gandia i la vall d'Albaida (M. Gadea, *Terra del Xè*. III, 31), on es van fer notables troballes prehistòriques.

Cova de Parpalla, a Valldigna de la Safor (XXXIII, 48.4) (cf. l'it. *farfalla* i el basc *parpaJa*: 248a21, 26). J.F.C.

El Papiol, V. *Pòpia Parabesser*, V. *Palafanga Parabosta*, derivat de *Preboste*, variant de *paborde* < PRAEPÖSİPOS, veg. *DECat*. VI, 690a5-14.

PARACOLLS

Diversos llocs de muntanya; sovint seu de castells.

1) *Paracolls* en el Vallespir; mas, clot i collada, en te de Montalvà, prop del de Ceret; *parəkəls*, oït allí enq. de 1959 (XXIV, 100.9, 103, 104, 105, 110); mapa 1/100.000, hi havia hagut un castell (CATorras, *Pir. Cat*. III, 78); 1359: «loch de *Palafolls*», forma errònia per *Paracolls* o -ols, en aquest cens ple d'err., que el posa després de Vivers, i Pla de Corts, i seguit de Les Illes i Montferrer (*CoDoACA* XII, 1, 21).

2) *Cingles de Paracoll*, a l'alt Vallespir, te. Prats de Molló, damunt del llogaret de St. Salvador: oït allí *parəkəlj* (XXIV, 39), *parəkəlj* a La Presta; i el mapa Lambert hi marca un mas.

3) *Paracolls* (així Ponsich), a Conflent, te. de Campone: «Castell de *Paracols*» escriví Alart (*Bu. Soc. Agr. PyrOr*. X, 67; i mapa, p. 91; *Paracolls*, m. 100.000).

MENCIONS ANT.: castrum de *Paracollis* (Alart, o. c., 93); 1097: *Peracols* Alart, (*Not.Hist.Comm.Rouss*, I, 31); 1142: *Paracollis* cit. junt amb l'Adesig, te. Sornia (Albon, *Temple*, p. 174); 1143: *Guillelmi de Paracols* (signa junt amb un Razigueres (Albon, ib. 193); 1175: *Paracols* (Alart, *Priv*. 58); 1235: *G. Bn. de Paracols*, junt amb G. de Aniorto, testimoni (*Cart. Vlfr. de Cfl.*, 1v^o); 1314: *Paracols* castell prop de Molig (*RLR* XXIX, 62n.1); 1396: «castell de *Parcolis* en Conflent» (*CoDoACA* XII, 198); 1406: *Paracolls* (Alart, *Not. Hi. Co. Rouss*, I, 40). Ponsich (*Top*. 98) hi afegeix «castrum *Paracollis*» 948, 958, 983, 1069, i moltes més de medievals totes amb *Par-* (llevat *Peracollis* 1097 i 1322), 55 i quasi tots amb *ll*, fins a 1632).

4) A Osona, devia ser prop de Tona: 1045: